
Leniencies in the Diaspora – What is the Licence?

ברכות דף ל"ו :

רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף כה עמוד ב

ואין הלשון מכון כ"כ שהרי פרי הוא ונוהג בו ערלה בארץ אלא הכי קאמר ומדלגבי ערלה לאו ודאי פרי הוא **שבארץ בלבד נוהג מן הספק** ובחז"ל אינו נוהג לגבי ברכה נמי לא דייננן ליה כפרי העץ ולא מברכין עליה בפה"ע כמו אם היה פרי ודאי אלא בפה"א שבברכה זו יצא מספק שאם הוא פרי האדמה כבר בירך הברכה הראויה לו ואם הוא פרי העץ יצא בברכה זו דהא תנן (דף מ א) בירך על פירות האילן ב"פ האדמה יצא.

רא"ש מסכת ברכות פרק ו סימן ג

ולא נהירא דמשמע דהא דאכיל מר בר רב אשי קפריסין לאו משום דהלכה כר"ע אלא משום דהמיקל בארץ הלכה כמותו בחז"ל. וכיון דבא"י פירא הוא לענין ברכה נמי פירא הוא ואין חילוק בברכה בין חז"ל לא"י וק"ל **כההיא ברייתא דעיקר היא** דפרכין מינה לרב לעיל ומשמע דרב ס"ל כוותיה אלא דמיקל כר"ע בחז"ל.

רבינו יונה על הרי"ף מסכת ברכות דף כה עמוד ב

אבל רבי עקיבא במקום ר"א משנה היא ולא עוד אלא דהלכה כר"ע מחברו ובזה נוכל לומר כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחז"ל ונפסוק הלכה בחוצה לארץ לקולא אליבא דר"ע שדי שנפסוק הלכה כר"א בארץ לחומרא אבל לא בא לדחות שלא יהיה הלכה כר"א כלל ואפי' בארץ דאע"ג דהלכה כר"ע מחבירו ה"מ כשחולק עם יחיד ואין לו שום סיוע אבל הכא הברייתא מסייעא ליה דתניא על מיני נצפה על העלין ועל התמרות אומר ב"פ האדמה ועל האביונות ועל הקפרס אומר ב"פ העץ דאלמא משמע דאפילו הקפרס והתמרות נקראים פרי כדעת ר"א וכיון דברייתא מסייעא ליה לר"א די כשנפסוק הלכה כר"ע בחז"ל בלבד מטעם דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ אבל בארץ יהיה הלכה כר"א לחומרא ונדון אותו כפרי בארץ ובחז"ל עבדינן כר"ע לקולא דזורק את האביונות ואוכל את הקפריסין.

Sugar – Ho'etz, Ha'adama or Shehakol?

ברכות דף ל"ו :

רמב"ם הלכות ברכות פרק ח הלכה ה

הקנים המתוקים שסוחטין אותן ומבשלין מימיהן עד שיקפא וידמה למלח, כל הגאוניס אומרים שמברכין עליו בורא פרי האדמה, ומקצתם אמרו בורא פרי העץ, וכן אמרו שהמוצץ אותם קנים מברך בורא פרי האדמה, ואני אומר שאין זה פרי ואין מברכין עליו אלא שהכל, שלא יהיה דבש אלו הקנים שנשתנה על ידי אור גדול מדבש תמרים שלא נשתנה על ידי האור ומברכין עליו שהכל.

טור אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רב

ואפשר להשיב על דבריו שאינו דומה לדבש תמרים שהתמרים הן פרי ונטעי להו אדעתא לאוכלם הלכך כשנשתנו נשתנית ברכתן מידי דהוה אכל הפירות שמברכים על משקין היוצאין מהם שהכל חוץ מהיין והשמן אבל אלו הקנים שאינן ראויין לאכילה ועיקר נטיעתן על דעת הדבש ודאי זה פריין ומברכין עליו בפה"ע.

כסף משנה הלכות ברכות פרק ח הלכה ה

נראה לי שרבינו חולק על הגאוניס בשתיהן וה"ק ואני אומר שאין זה פרי וכיון שכן המוצץ קנים האלו אינו מברך אלא שהכל ואפילו אם היינו מודים שהוא פרי והמוצץ אותם הקנים מברך בורא פרי העץ לפחות בסוקאר היוצא מהן לא יברך אלא שהכל לפי שלא יהיה דבש אלו הקנים וכו'. והטור כתב ... ואני אומר שאילו היו קנים הללו נמצאים בארצות של הטור לא היה טוען כן שבמקום שנמצאים מוכרים מהם לאלפים ולרבבות למצוץ אותם והרי המים היוצאים מהם כשאר מי פירות.

ביאור הלכה סימן רב סעיף טו ד"ה על הסוקר

סוכר וקניא דסוכר בפה"א ולא משום דס"ל דקנה לאו עץ הוא אלא הכין סבירא להו דאע"ג דעץ הוא כיון דלאו פירי קמפיק ולאו פירי קאכלינן לא מתאמר לן בפה"ע אלא בפה"א מידי דהוי אשותא דפרחא עכ"ל בה"ג.